

Information till **spelbolag** som erbjuder spel eller vadhållning online

Penningtvätt och finansiering av terrorism

**SAMORDNINGSFUNKTIONEN
MOT PENNINGTVÄTT OCH
FINANSIERING AV TERRORISM**

Denna folder vänder sig till licenshavare för kommersiellt onlinespel och vadhållning online (spelbolag). Syftet med informationen är att öka kunskapen om penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta genom att beskriva några vanliga risker och ge exempel på hur onlinespel kan utnyttjas för att tvätta pengar eller finansiera terrorism. Vägledningen ger också en översiktlig beskrivning av spelbolagens skyldigheter enligt penningtvättslagen.

Informationen har tagits fram av Spelinspektionen i samarbete med Finanspolisen och Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Samordningsfunktionen består av 17 medlemmar och leds av Polismyndigheten. Vårt uppdrag är att identifiera, kartlägga och analysera risker och metoder för penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige. Vi är ett forum för informationsutbyte och kunskapsöverföring och sprider information till verksamhetsutövare.

Representanter i samordningsfunktionen

Bolagsverket	Revisorsinspektionen
Brottsförebyggande rådet	Spelinspektionen
Ekobrottsmyndigheten	Skatteverket
Fastighetsmäklarinspektionen	Sveriges advokatsamfund
Finansinspektionen	Säkerhetspolisen
Kronofogdemyndigheten	Tullverket
Länsstyrelsen i Skåne län	Åklagarmyndigheten
Länsstyrelsen i Stockholms län	
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Läs mer på Polisens hemsida:
Polismyndigheten	polisen.se/penningtvatt

Er verksamhet riskerar att utnyttjas

Ett utmärkande drag för onlinespel är att stora summor pengar kan omsättas mycket snabbt. Beroende på vilket spel det är fråga om, kan det ske genom många små transaktioner eller genom färre stora transaktioner. För att få spela krävs det att kunden registrerar sig och legitimerar sig med e-legitimation eller motsvarande. Detta skapar goda möjligheter för spelbolagen att kunna kontrollera kundens identitet. Användandet av utnyttjade identiteter har dock blivit allt vanligare i olika penningtvättsupplägg, varför det finns skäl till extra vaksamhet. Vid onlinespel krävs också att kunden har ett spelkonto. Alla transaktioner till och från spelkontot ska registreras, vilket underlättar spelbolagens övervakning. Spelkontot i sig är dock förknippat med särskilda risker då det kan användas i andra syften än att spela, exempelvis för att förvara eller överföra pengar.

Er verksamhet omfattas av penningtvättslagen

Som spelbolag är ni skyldiga att följa lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen). Penningtvättslagen ställer krav på spelbolagen att vidta riskbaserade åtgärder för att motverka att den egna verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Penningtvätt innebär att svarta (olagliga) pengar tvättas för att de ska se ut som att de är intjänade på lagligt sätt. Syftet är att använda pengarna från brottslig verksamhet i den legala ekonomin. Det kan till exempel röra sig om pengar från narkotikabrott eller bedrägerier.

Finansiering av terrorism innebär att ekonomiskt stödja terrorism genom att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller annan egendom som ska finansiera terrorism.

Era skyldigheter enligt penningtvättslagen

Riskbedömning

För att kunna arbeta riskbaserat krävs det att spelbolaget genomför en riskbedömning av den egna verksamheten. Den allmänna riskbedömningen ska ligga till grund för verksamhetens rutiner och övriga åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Riskbedömningen ska tala om på vilket sätt spelbolagets produkter och tjänster kan utnyttjas för att tvätta pengar eller finansiera terrorism och hur stor risken är att detta sker. Riskbedömningen ska dokumenteras och hållas uppdaterad.

Rutiner

Spelbolaget ska ha riskbaserade interna rutiner om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Syftet med rutinerna är att motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen. Det är därför viktigt att det finns ett nära samband mellan riskbedömningen och rutinerna.

Riskklassificering av kunder

Förutom att bedöma riskerna i verksamheten ska spelbolaget också bedöma riskerna som kan förknippas med varje kund. Riskklassificeringen av kunder ska göras med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen av verksamheten och den kunskap som spelbolaget har om kunden. Det är viktigt att spelbolaget följer upp kundernas riskklassificering och vid behov justerar risknivåerna.

Kundkännedom

När en kund vill registrera sig och öppna ett spelkonto ska spelbolaget identifiera kunden och verifiera kundens identitet. I och med att spelbolaget öppnar ett konto åt kunden ingås en affärsförbindelse med kunden. Spelbolaget ska då också bedöma affärsförbindelsens syfte och art och kontrollera om kunden är en person i politiskt utsatt ställning.

Under hela tiden som personen är kund ska spelbolaget löpande övervaka kundens transaktioner och följa upp affärsförbindelsen. Omfattningen av åtgärderna beror på kundens riskklass. De aktiviteter och transaktioner som utförs av högrisk kunder behöver alltså övervakas och följas upp mer noggrant än de aktiviteter och transaktioner som utförs av lågrisk kunder.

Om spelbolaget inte kan uppnå tillräcklig kundkännedom får personen inte bli kund hos spelbolaget. Om det är en befintlig kund ska spelbolaget avsluta kundrelationen.

Övervakning och rapportering

Spelbolaget ska övervaka pågående affärsförbindelser och granska enstaka transaktioner för att upptäcka aktiviteter eller transaktioner som är misstänkta eller avviker från det som är känt om kunden.

Vid misstanke ska rapportering utan dröjsmål ske till Finanspolisen.

För mer information om rapportering, se sidan 14.

Övriga bestämmelser

Penningtvättslagen innehåller fler bestämmelser som spelbolaget är skyldigt att följa, bland annat om utbildning och skydd av personal, dokumentation av uppgifter och intern styrning och kontroll.

Fakta om straff för penningtvättsbrott

Om du inom spelbolagets verksamhet medverkar till en åtgärd som kan antas vara vidtagen för att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller för att främja (underlätta) för någon att tillgodogöra sig sådan egendom, riskerar du att dömas för ett brott enligt lagen om straff för penningtvättsbrott.

Du behöver inte vara medveten om att pengarna kommer från brottslig verksamhet, utan det räcker att du borde ha insett det. Det innebär att om du inte uppfyller dina skyldigheter enligt penningtvättslagen, om bland annat övervakning och kontroll av transaktioner, kan du riskera att dömas till böter eller fängelse för bland annat näringspenningtvätt.

Källa: Lag (2014: 307) om straff för penningtvättsbrott

Tillvägagångssätt

Konsumtion av brottsvinster

Konsumtion av brottsligt förvärvade medel bedöms vara vanligt förekommande på den svenska spelmarknaden. Kriminella använder brottsvinster till vardags- och lyxkonsumtion i en rad olika branscher inom handels- och tjänstesektorn, däribland på spel. Genom att omsätta brottsvinster via spel nyttjar den kriminella de brottsligt förvärvade medlen samtidigt som det finns möjlighet för den kriminelle att öka värdet av medlen.

Spelandet kan vara en del av den kriminelles livsstil vilket innebär att personen kan förlora betydande summor samtidigt som eventuella vinster kan användas för att visa på legala inkomster. Detta innebär att pengar som omsätts eller förloras på spel kan vara tecken på penningtvätt, särskilt om omsättningen avviker från vad man kan förvänta sig av kundens ekonomi.

Utnyttjande av spelkonto

Spelkonton kan utnyttjas för penningtvätt genom att brottsligt förvärvade medel sätts in på kontot. Insättningar till spelkonto kan göras från flera olika betaltjänstföretag varav en del erbjuder e-plånböcker och växling av kryptovaluta. Även insättningar via värdebevis som kan köpas kontant hos ombud förekommer och ger möjlighet till att indirekt använda kontanter till att spela för. I vissa fall kan dessa värdebevis lösas in direkt hos spelbolagen.

Spelkonton kan också användas till ren penningförvaring och för att gömma undan pengar från myndigheter. Genom att föra in pengar från olika källor och sedan föra över dem till ett annat konto kan pengarnas ursprung döljas.

Vid spel med hög återbetalningsprocent kan pengarna i vissa fall omsättas flera gånger innan uttag för att försvåra för spelbolaget att upptäcka penningtvätten.

Överföringar/medvetna förluster poker

Poker är en spelform med unika risker. Medel kan överföras mellan spelare som agerar i maskopi med varandra genom att den ena parten förlorar medvetet mot den andra parten. Det finns också en risk att överföringar sker med hjälp av utnyttjade identiteter.

Spelfusk

Att på förhand veta utgången av en match, ett lopp eller annan händelse ger ett informationsövertag mot spelbolag och spelare vilket kan utnyttjas för penningtvätt. På detta sätt kan brottspengar inte bara tvättas utan också öka i värde och sedan används för att finansiera annan brottslighet.

Spelkonton och finansiering av terrorism

Det finns likheter mellan penningtvätt och finansiering av terrorism, men också skillnader. Den stora skillnaden är att penningtvätt syftar till att dölja pengarnas ursprung, medan finansiering av terrorism handlar om att dölja vad pengarna ska användas till. Vid finansiering av terrorism är det vanligt med så kallad omvänd penningtvätt, istället för att tvätta brottsvinster, används ofta lagligt intjänade pengar för olaglig verksamhet. Det utesluter inte att pengarna kommer från brott, men vid finansiering av terrorism är huvudmålet att dölja penningförmedlingen fram till slutmålet.

Det är vanligt förekommande att terrorism finansieras både med legala medel och med brottsvinster. Legala medel kan samlas in genom traditionell insamlingsverksamhet eller exempelvis gräsrotsfinansiering via sociala medier. Det rör sig då ofta om en insamling med ett, till synes, legitimt syfte och sannolikt känner inte alla individer som skänker pengar till det verkliga målet med insamlingen. Det förekommer också att vinster från olika typer av näringsverksamhet kanaliseras till finansiering av terrorism.

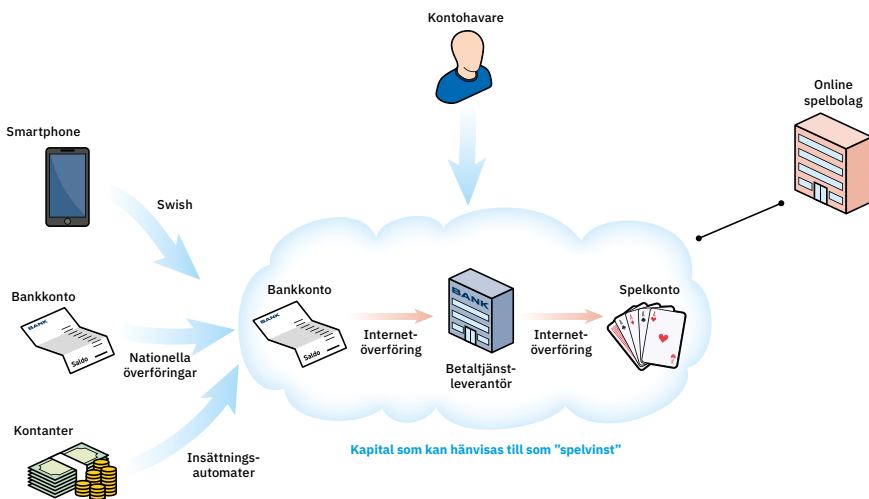
Insamling i syfte att finansiera terrorism skulle kunna ske genom överföring/insättning till en aktörs konto för att sedan föras vidare till ett spelkonto dit även medel från värdebevis och betalkort kan tillföras. Dessa medel kan sedan överföras till en annan aktör genom exempelvis uppgjorda pokerspel, där den ena parten förlorar medvetet mot den andra parten. Medlen som förts över till annan aktörs spelkonto kan därefter tas ut via bankkonto inom eller utom landet.

Fiktiva exempel

Insättningar till och uttag från spelkonto

Pengar som kommer från narkotikahandel sätts in på gärningspersonens bankkonto via Swish, kontöverföring eller genom kontanta insättningar. Därefter för gärningspersonen över pengar från kontot till en betaltjänstleverantör och vidare till ett spelkonto. Insättningar kan även göras direkt till spelkontot via betalkort och förbetalda värdebevis som köpts i butik. Gärningspersonen spelar på ett spel med hög återbetalningsprocent. Pengarna omsätts ett stort antal gånger för att därigenom undvika spelbolagens monitorering samt för att uppfylla bonuskrav och uttagsregler. Mindre spelförluster utgör inget problem med detta upplägg då gärningspersonen har kvar större delen av insatsen.

Därefter för gärningspersonen över kvarvarande belopp till sitt bankkonto. Dessa pengar kan sedan vid en snabb överblick redovisas som spelvinst eftersom de betalats ut från ett spelbolags konto. Möjligheterna att följa pengarna har försvårats genom att pengarna gått genom olika banker och betaltjänster. Syftet med insättningarna på spelkontot är inte själva spelandet utan att skapa en rimlig förklaring om var pengarna kommer ifrån samt att försvåra möjligheten att följa transaktionerna.

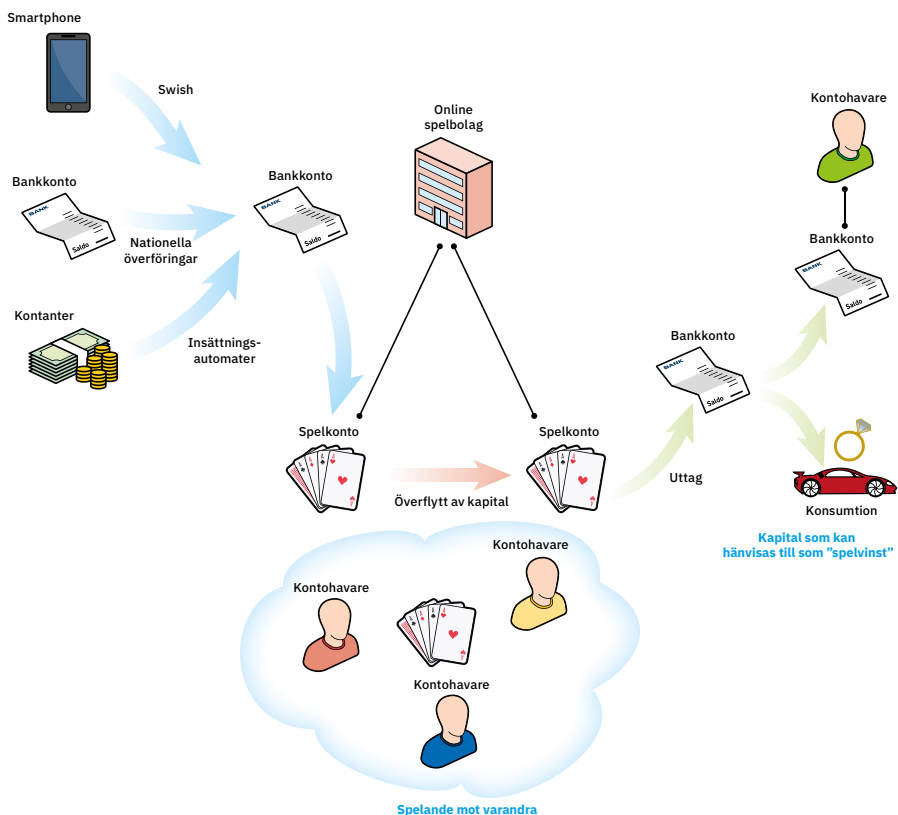

Överföring genom internetpoker

Pengar som kommer från trafficking sätts in på två personers spelkonton genom kortbetalningar, banköverföring samt genom värdepappers köpta för kontanter.

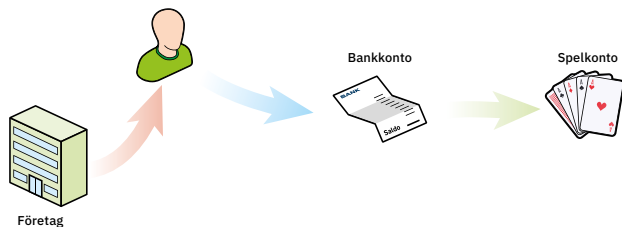
De två personerna avtalar en tid med en tredje person och spelar vid samma pokerbord online. Under spelet har de tre telefonkontakt och ser till att större delen av de två personernas pengar flyttas över till den tredje personen.

Den tredje personen gör sedan ett uttag av vinsten till sitt bankkonto och kan då visa att pengarna kommer från en spelvinst.

Brottspengar och spelberoende

En person som tidigare sporadiskt spelat för mindre summor visar ett ändrat spelbeteende genom att personen börjar göra stora insättningar löpande. Insättningarna går inte att förklara utifrån vad som är känt om kundens ekonomi. Det visar sig att kunden har stora spelproblem och har börjat finansiera sitt spelande genom att förskingra pengar från sin arbetsgivare.

Du är skyldig att rapportera misstänkta transaktioner och aktiviteter

Spelbolag har en skyldighet att rapportera misstänkta aktiviteter och transaktioner till Finanspolisen. Enligt penningtvättslagen måste spelbolaget även ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida bolaget under de senaste fem åren haft en affärsförbindelse med en viss person och om förbindelsens art.

Även i fall då spelbolaget väljer att inte genomföra en transaktion på grund av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism så ska detta rapporteras till Finanspolisen. Spelbolagets rapporteringsskyldighet faller inte bort genom att affären eller affärsrelationen avslutas.

En rapport till Finanspolisen förutsätter inte att spelbolaget har bevis för att penningtvätt eller finansiering av terrorism faktiskt har skett. Det räcker att bolaget har skälig grund att misstänka detta eller att pengarna kommer från brottslig verksamhet. En rapport är heller inte detsamma som en polisanmälan. Uppgifterna om vem som har rapporterat till Finanspolisen och vad som har rapporterats omfattas av sekretess, även gentemot den person som rapporterats.

Spelbolag omfattas i detta sammanhang av tystnadsplikt. Det innebär att det är förbjudet att berätta för kunden eller någon utomstående att en närmare granskning har skett eller att en rapport om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism har skickats till Finanspolisen. Att lämna uppgifter till Spelinspektionen är däremot inte ett brott mot tystnadsplikten.

Så här rapporterar du

Du rapporterar till Finanspolisen via it-systemet goAML.

För att få tillgång till systemet och kunna rapportera misstänkta transaktioner och andra aktiviteter genom webbportalen måste du registrera en organisation, och därefter en användare. Webbadressen till goAML är <https://fipogoaml.polisen.se>

På portalen finns en manual för hur du registrerar din organisation och användare i goAML. Om uppgifterna är korrekt ifyllda godkänner Finanspolisen registreringen inom två arbetsdagar. När registreringen har godkänts kan du logga in på portalen. Där finns en manual för rapportering och annat material som behövs för att komma igång.

Webbadressen till goAML är <https://fipogoaml.polisen.se>

Frågor om goAML

De flesta svar finns i de manualer och det övriga material som du får tillgång till efter registreringen. Om du har frågor som inte besvaras i materialet kan du höra av dig till fipo@polisen.se.

Mer information

Vid frågor gällande penningtvättslagen eller om denna broschyr vänligen kontakta:

Spelinspektionen

Växel: 0152-650 100

E-post: registrator@spelinspektionen.se

Mer information finns på
spelinspektionen.se